

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

ΠΛΑΤΩΝ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΝ
ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΤΟΜΟΣ Γ'.

Ὅν ἴσσι περὶ οὗτο ἄν. θεοκίρου κ-θροπερ
βουλεύσασκε ἢ περὶ παιδείας καὶ κούτου καὶ
τῶν αὐτοῦ οἰκείων. (Πλάτ. Θεάγης.)

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Χ. Ν. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΩΣ

1881

Εἰς τὸ ἐσχάτως ἐν Ὑόρκῃ τῆς Ἀγγλίας συγκροτηθὲν συνέδριον τῶν ἐπιστημῶν, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Lubbock, παρέστη ἐκ τῶν ἡμετέρων, προσκληθεῖς, ὁ ἐν Παρισίοις μαθηματικὸς νέος κ. Κυπάριστος Στέφανος. Οὗτος εἰς τρεῖς συνεδριάσεις τοῦ μαθηματικοῦ τμήματος ἀνεκοίνωσεν ἐρεύνας αὐτοῦ περὶ διαφορῶν μαθηματικῶν ζητημάτων, ἐπικροτηθεὶς ἴσως ὑπὸ τῶν παρισταμένων κατὰ τὰς ἐφημερίδας τῆς Ὑόρκης, ὁ διάσημος ἄγγλος μαθηματικὸς Χρίστ, πρόεδρος τοῦ τμήματος, δις ἀπῆλυθε θερμοτάτας καὶ κολακευτικωτάτας προσλαλιάς εἰς τὸν Ἕλληνα μαθηματικόν.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ.

Τὸ νεωστὶ ἀνακαλυφθὲν θέατρον ἐπὶ τοῦ ὑψώματος τῶν ἀγίων Ἀσωμάτων παρὰ τῷ χωρίῳ Μαμουσιᾶ τῆς Αἰγυπτιακῆς, γράφουσιν οἱ «Σημερινοὶ Καιροὶ» τοῦ Αἰγίου, κεῖται ἐντὸς τῆς ἀκροπόλεως τῆς παλαιᾶς Βούρας, μιᾶς ἐκ τῶν δώδεκα πόλεων τῆς Ἀρχαίας ἡμοσπονδίας. Ἡ πόλις Βούρα καταστραφεῖσα ἐντελῶς ὑπὸ σεισμοῦ κατὰ τὸν Δ' αἰῶνα π.Χ., ἀνιδρύθη μετὰ τινα χρόνον ὕστερον, καὶ εἰς τὴν δευτέραν ἐποχὴν ἀνήκει τὸ θέατρον τοῦτο, καὶ αἱ βῆσεις τῶν ἐλληνικῶν ἐκεῖ σωζομένων ναῶν, ὡς καὶ ἄλλων τινῶν ἐρειπίων, κειμένων ἐπὶ τε τοῦ ὄροπεδίου καὶ τῶν πλαγίων τοῦ ὄρους μερῶν. Τὰ παρὰ τὸ χωρίον Δερβένι κυκλώπεια τείχη ἀκολουθοῦντα τὴν γραμμὴν ἀνωθεν τῆς νῦν ὁδοῦ τῆς ἀγούσης ἐξ Αἰγίου εἰς Καλάβρυτα, φέρεται ὅτι ἀνήκουσιν εἰς τὴν πρώτην ἐποχὴν. Ἡ ὑψηλοτέρα ζώνη τῆς ἀκροπόλεως εἶναι ἢ μᾶλλον διατηρουμένη. Πρὸς τὸ μέρος τὸ καλούμενον ὁ ἅγιος Κωνσταντῖνος ἀνευρέθησαν πλείστοι ἐλληνικοὶ τάφοι περιέχοντες περίεργα ἀρχαιολογικὰ ἀντικείμενα, ἐν αἷς περικεφαλαῖαι, λόγχαι, ξίφη, ἀγαλμάτια χάλκινα, πλείστα νομίσματα, ὡς καὶ πήλινα ἀγγεῖα, κλπ.

Ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν Ὁρχομενὸς ἐξεδόθη ἐν Δειψία νέον ἔργον τοῦ κ. Ἐρρίκου Σλείμαν περιέχον ἐκθεσιν τῶν ἀνασκαφῶν αὐτοῦ ἐν τῷ βοιωτικῷ Ὁρχομενῷ. Ὁ κ. Σλείμαν περιγράφει ἐν αὐτῷ τὴν ὁδοιπορίαν του ἀπὸ Ἀθηνῶν εἰς Ὁρχομενόν, εἶτα δὲ τὸν Ὁρχομενὸν καὶ τὰς Κώπας.

«Εἰς τρεῖς μόνον πόλεις», γράφει ἐν τῷ προλόγῳ, ἀποδίδεται ὑπὸ τοῦ Ὀμήρου τὸ ἐπίθετον χρύσεος, εἰς τὴν Τροίαν, τὰς Μυκήνας καὶ τὸν Ὀρχομενόν. Καὶ αἱ μὲν δύο πρῶται ἀπεδείχθησαν, ἐκ τῶν ὑπ' ἐμοῦ ἀνορυχθέντων θησαυρῶν, πράγματι χρύσειαι. Ἐν δὲ Ὀρχομενῷ, καίτοι δὲν εὔρον ἐν αὐτῷ θησαυροὺς χρυσοῦ, ὁ ὑπ' ἐμοῦ ὅμως ἀνασκαφεὶς θησαυρὸς καὶ ὁ θάλαμος, μετὰ τοῦ ἐν αὐτῷ θαυμασίως ἐξεργασμένου λίθου, εἰσὶν ἄφωνοι μάρτυρες τοῦ ἐν αὐταῖς ἐπισεσωρευμένου ποτὲ ἀμυθήτου πλούτου καὶ ἀποδεικνύουσιν ὅτι κατὰλληλότατα ἀπεδόθη τῇ πόλει ὑπὸ τοῦ Ὀμήρου τὸ ἐπίθετον ἐκεῖνο». Ἐν τῷ λίθῳ, οὗ μέμνηται ὁ κ. Σλείμαν, εἰσὶν ἐγγεγλυμμένα καλαὶ ἐλικογραφίαι καὶ ἀνθέμια, ἐξ ὧν συνάγεται ὅτι κατὰ τοὺς παναρχαιοτάτους χρόνους ἡ γλυπτικὴ εἶχεν ὡς πρότυπα τὰ κοσμήματα ταπήτων, διότι ἡ ὑφαντικὴ τέχνη εἶναι προγενεστέρα τῆς πλαστικῆς.

—

Αἱ μελέται κατὰ τὸν κορινθικὸν ἰσθμὸν προβαίνουσι καλῶς· τὰ δοκιμαστικὰ φρέατα ἔφθασαν εἰς βάθος 50 μέτρων περίπου· τὸ μέγιστον ὕψωμα εἶναι εὐχάριστα 75 μέτρων, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἰσθμοῦ. Τὰ ἐξαγόμενα μελέτης εἶναι εὐχάριστα καθ' ὅλα, βεβαιοῦντα τῆς ἐργασίας τὴν ἀπρόσκοπον πρόοδον. Ὁ βράχος εἶναι ἐκ τῶν εὐθραύστων, μολονότι ἡ δυναμίτις ἐξεμηδένισε σχεδὸν τὴν σκληρότητα τῶν λίθων. Ἐκ τῶν μελετῶν τούτου ἀπεδείχθη, ὅτι ἡ ἐπὶ Νέρωνος χαραχθεῖσα γραμμὴ, ἥτις εἶναι καὶ ἡ εὐθεῖα, εἶναι ἡ ἀρίστη ὑπὸ τὴν τεχνικὴν ἔποψιν· ἐπ' αὐτῆς δὲ ἀνοιχθήσεται καὶ ἡ νέα διώρυξ. Αἱ ἐργασίαι ἄρχονται κατὰ μῆνα Δεκέμβριον. Ἀνεκαλύφθη δὲ, κατὰ τὰς γενομένας ἀνασκαφάς, καὶ μεγίστη δεξαμενὴ, ἐπὶ Νέρωνος κατασκευασθεῖσα καὶ πρὸς διημέρευσιν τῶν ἐργατῶν χρησιμεύουσα. Ἡ δεξαμενὴ, ἔργον ἀξιοθαύμαστον, εἶναι ἀνέπαφος καθ' ὅλα.

—

Αἱ τὴν 13 Ἰουλίου Ἰουλίου ἀρξάμεναι ἐν Δήλῳ ἀνασκαφαί, γράφει ἡ «Ἔρα», ἔφερον εἰς φῶς καὶ κατὰ τὸν πρῶτον μῆνα τὰ ἐξῆς εὐρήματα.

α') Δύο μαρμάρια ἀγάλματα Ἀρτέμιδος πανάρχαια καὶ φυσικοῦ μεγέθους. Τούτων τὸ ἕτερον ἐξέχει διὰ τὴν σωζομένην αὐτοῦ κεφαλὴν, καὶ εἶναι σχεδὸν ἐπανάληψις τοῦ πρὸ τριῶν ἐτῶν εὑρεθέντος περιφήμου δμωνύμου ἀγάλματος, τοῦ φέροντος ἀρχαιοτάτην ἐπιγραφὴν βουστροφηδὸν γεγραμμένην. Παραβαλλόμενον ὅμως τὸ νέον εὐρημα πρὸς ἐκεῖνο δεικνύει πρόοδόν τινα καὶ βελτίωσιν τῆς τέχνης, καὶ οὕτω συμπληροῖ τὰ τῆς

βαθμιαίας αναπτύξεως καὶ τελειοποιήσεως τῆς ἀρχαίας τέχνης; ὅπερ οὐδὲν μουσεῖον τῆς Ἑλλάδος διδάσκει ἡμᾶς τόσον ἐναργῶς ὅσον τὸ τῆς Δήλου.

β') Κορμὸν ῥωμαϊκὸν εὐτελοῦς ἐργασίας.

γ') Γυναικεῖον κορμὸν μικροσχήμου ἀγάλματος καλῆς τέχνης.

δ') Πλέον τῶν 50 ἐπιγραφῶν, ὧν πολλαὶ σώζονται ὁλόκληροί. Διαϊροῦνται δ' αὐταί, ὡς καὶ αἱ κατὰ τὰ παρελθόντα ἔτη εὐρεθεῖσαι, εἰς καταγραφὰς τῆς περιουσίας τοῦ ναοῦ, εἰς ἀναθηματικὰς καὶ εἰς ψηφίσματα. Εὐρέθησαν ὅμως ἐφέτος καὶ τρεῖς χορηγικαὶ ἐπιγραφαί.

Μετὰ τὴν εὐρεσιν τῶν ἔργων τούτων οὐδεμία πλέον ἐλπίς ὑπῆρχεν εὐρέσεως νέων εὐρημάτων ἐν τῷ τεμένει τοῦ Ἀπόλλωνος, οὐδ' ἦτο δυνατόν νὰ προχωρήσωσι πλέον αἱ ἀνασκαφαὶ ἐν αὐτῷ ἕνεκα τῶν χωμάτων, ἅτινα ἀπὸ τῶν πρώτων ἐτῶν ἐρρίπτοντο ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῶν ἀνοιγομένων τάφρων· διὰ τοῦτο ὁ κ. Hauvette ἔσκαψε τελευταῖον ἐν τῷ Σεραπείῳ, ἐνθα εὐρέθησαν κεφαλὴ ῥωμαϊκὴ, κορμὸς ῥωμαϊκοῦ ἀγάλματος καὶ τέσσαρες κεφαλαὶ ἀγαλματίων καὶ ἐπιγραφαὶ τινες· καὶ θὰ εὐρεθῶσι μὲν ἐκεῖ πιθανῶς καὶ ἄλλα πράγματα, ἀλλ' ἅπαντα θὰ ἦναι ῥωμαϊκὰ καὶ ἐλαχίστην θὰ ἔχωσιν ἐπιστημονικὴν ἀξίαν. Οὕτως, ἅς τὸ ὁμολογήσωμεν, εἰ καὶ δυσάρεστον, ὅτι ἡ Δήλος πλέον ἐξηντλήθη καὶ ὅτι ἐλαχίστη ἐλπίς ὑπάρχει εὐρέσεως ἐν αὐτῇ σπουδαίων ἀρχαιολογικῶν καὶ καλλιτεχνικῶν ἔργων. Πρόκεινται ὅμως σπουδαῖα οἰκοδομήματα πρὸς ἀνακάλυψιν. Ἐὰν μάλιστα ἀνασκαφῇ ὁ πρὸς βορρᾶν τοῦ τεμένου τοῦ Ἀπόλλωνος λοφίσκος θέλει ἀποκαλυφθῆ μέγα τμήμα τῆς ἀρχαίας τῶν Δηλίων πόλεως, αἱ οἰκίαι, ὁδοὶ καὶ πλατεῖαι αὐτῆς· ἴσως δὲ γείνωσι καὶ ἀρκετὰ εὐρήματα, διότι οἱ Δήλιοι ἦσαν πλούσιοι. Οὕτω θὰ ἔχωμεν καὶ ἡμεῖς ἐν Ἑλλάδι νέαν Πομπηῖαν. Ἡ σπουδαιότης τῆς ἐργασίας ταύτης εἶναι καταφανής, δύναται δὲ νὰ ἐκτελεσθῇ μόνον ὑπὸ τῆς ἡμετέρας κυβερνήσεως ἢ τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐταιρίας, διότι ἡ Γαλλικὴ Σχολὴ οὐδέποτε διαθέτει πλέον τῶν 3 ἢ 4 χιλ. φράγκων κατ' ἔτος διὰ τὰς ἐν Δήλῳ ἀνασκαφάς.

Ἐνηγγέλθη πρό τινας ὅτι ἐν Κιμῳλῳ ἀνευρέθη ἀρχαῖον τι σύμπλεγμα, ὅπερ κατασχεθὲν μετηνέχθη εἰς Ἐρμούπολιν. Τὸ σύμπλεγμα τοῦτο, μετενεχθὲν εἰς Ἀθήνας, εὐρίσκεται νῦν ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῆς ἐκπαιδεύσεως, ἐπιμελῆς δ' ἐξετασίς ἀπέδειξε τὸ ἔργον φραγκικόν, κακότεχνον, καὶ οὐδεμίας τεχνικῆς ἀξίας. Τὸ σύμπλεγμα παριστᾷ τὸν Ἀδάμ καὶ τὴν Εὐάν.

Ἄλλοτε εἶπομεν ἐνταῦθα περὶ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ γενομένων πρό τι-

νος σπουδαιοτάτων ἀρχαιολογικῶν ἀνακαλύψεων. Καθ' ἃ νῦν ἀναγινώσκομεν ἐν γαλλικῇ ἐφημερίδι, μεταξὺ τῶν ἐν εὐρεθεισῶν μομιῶν ὑπάρχει καὶ ἡ τοῦ βασιλέως Ῥαμεσῆ τοῦ μεγάλου, τοῦ κατὰ τοὺς ἀρχαίους συγγραφεῖς περιφήμου Σεσώστριος. Ὁ νεκρὸς αὐτοῦ εἶναι τετυλιγμένος ἐντὸς ὑφάσματος λεπτοτάτου, ἐφ' οὗ εἰσὶ κεντημένα μετὰ θαυμασίας τέχνης ἄνθη λῶτοῦ, ἡ δὲ δεξιὰ χεὶρ κρατεῖ τὸ βασιλικὸν σκῆπτρον. Ἡ σορὸς ἐκ ξύλου συκομορέας κοσμεῖται δι' ὠραιοτάτων γλυφῶν.

Κατὰ τὰ τέλη τῆς βασιλείας τοῦ βασιλέως τούτου συμπίπτει ἡ γέννησις τοῦ Μωϋσέως. Ἀνευρέθησαν δ' ὡσαύτως αἱ μομίαι τῶν βασιλέων Σέτι τοῦ Α'. πατρὸς, καὶ Ῥαμεσῆ τοῦ Α'. πάππου τοῦ Σεσώστριος· οὐχὶ ὅμως καὶ ἡ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Μανέθωνος, οὔτε ἡ τοῦ ἐγγονοῦ του Σέτι τοῦ Β'. ἐφ' οὗ τῆς βασιλείας ἐγένετο ἡ ἐξ Αἰγύπτου ἔξοδος τῶν Ἰσραηλιτῶν, καὶ ὅστις ἀπώλετο ἐν τῇ ἐρυθρᾷ θαλάσῃ.

Καθ' ἃ γράφουσιν ἐκ Καΐρου, πρὸς τὴν «*Kœlnischen Zeitung*», ἐγένετο ἐσχάτως ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ἄλλη σπουδαιοτάτη ἀρχαιολογικὴ ἀνακάλυψις. Παρὰ τὸ χωρίον Κὸμ-ἔλ-Μεδάουερ εὐρέθη λίθος ἐνεπίγραφος, ἐξ ἐκείνων οἵτινες ἐπὶ τῶν χρόνων τῶν Πτολεμαίων ἀνετίθεντο ἐν τοῖς ναοῖς τῆς Αἰγύπτου, φέροντες ἐγγεγραμμένα πολύγλωσσα βασιλικά διατάγματα. Ἔχει δ' ἐπιγραφὴν τρίγλωσσον, οὔσαν τρίτην ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε εὐρημένων, ὧν πρώτη εἶναι ἡ ἐν τῷ βρετανικῷ μουσεῖῳ περιώνυμος δίγλωσσος ἐπιγραφὴ τῆς Ῥωσσέτης, ἡ παρασχούσα τὴν κλεῖδα πρὸς ἐξήγησιν τῶν ἱερογλυφικῶν, καὶ δευτέρα ἡ ὑπὸ τοῦ Δεψίου τῷ 1866 ἐν Τάνει εὐρεθεῖσα τρίγλωσσος.

Ὁ κ. Καλαμίδας, πρῶην νομάρχης Βύβοιας, δι' ἐπιστολῆς αὐτοῦ πρὸς τὴν ἀρχαιολογικὴν Ἑταιρίαν ἀνήγγειλεν ὅτι ἐν Χαλκίδι ἀνεκάλυψε κατὰ τύχην μεγάλην ἑκτασιν ἀνθρωπίνων ἀπολιθώσεων. «Διερχόμενος, λέγει ὁ κ. Καλαμίδας, ἔμπροσθεν τοῦ ἐνταῦθα ὑποκαταστήματος τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς παρετήρησα λίθον ἀνθρωπίνῳ σκελετῷ ἑοικότα. Ἐξήτασα τὸ πρᾶγμα ἀκριβέστερον καὶ εἶδον πλήρη ἀνθρώπου σκελετὸν ἀπολελιθωμένον κεφαλὴν δηλονότι, ἐνέχουσαν ἐν στόματι καὶ αὐτοὺς τοὺς ὀδόντας, ὧν τινὰς ἀφείλοντο παῖδες, ὦμους, βραχίονας, σκέλη, κνήμας, ἄνευ ποδῶν, ἢ τοῦλάχιστον μὴ φαινομένων ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας. Εἶδον προσέτι παρὰ τὴν κεφαλὴν τοῦ πλήρους σκελετοῦ καὶ κεφαλὴν ἄλλην ἀνθρώπινον, ἐπί-

σης ἀπολελιθωμένην. Ἄλλὰ σήμερον μεταβάς ἐπὶ τόπου ἐπίτηδες ἐξηρέυνησα μετὰ προσοχῆς μείζονος τῶν χώρων, καὶ εἶδον ὅτι ὑπάρχει μεγάλη ἔκτασις ἀνθρωπίνων ἀπολιθώσεων.

«Αἱ ἀπολιθώσεις εἰσὶ τοιαῦται, ὥστε οὐδ' οἱ τροχοὶ τῶν ἀνωθεν διερχομένων ἀμαξῶν καὶ ἀμαξιῶν ἠλλοίωσαν αὐτάς. Ἐπειδὴ δ' εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ φθαρῶσιν ἐκ τοῦ χρόνου, θεωρῶ δέον ν' ἀνασκαφῶσιν ἐπιτηδείως καὶ προσεκτικῶς πᾶσαι αὗται αἱ ἀπολιθώσεις καὶ ν' ἀποτεθῶσιν ἐν ἀσφαλεῖ μουσεῖῳ».

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΑ ΗΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ

ΠΑΡ' ΑΛΛΓΩΝΙΟΙΣ.

(Ἀποσπάσματα ἐκ τῶν « Δημῳδῶν Συλλέκτων » I. I'. Θεοδωροπούλου).

B'. Τὰ κατὰ τὴν βάπτισιν.

Γεννηθέντα τὰ ἑαυτῶν τέκνα οἱ ὄρειοι Ἄλλαγῶνιοι, καθὰ ἔγνωμεν ἐν τῷ κεφαλαίῳ τῶν κατὰ τὴν γέννησιν(α), δὲν καλοῦσιν ὄνόματί τι, ὡς τοῦτο ἐπιτρέπει καὶ ἡ ἐκκλησία καὶ οἱ πεπολιτισμένοι νῦν ποιοῦσιν, ἀλλ' ἀπλῶς διὰ τοῦ προσηγορικοῦ δράκος καὶ δρακοῦ ἀρμοδίως τῷ φύλῳ προσφωνοῦσι ταῦτα. Μέλλοντες δὲ νὰ εἰσαγάγῃσι τὰ νεογνά εἰς τὴν χριστιανικὴν πίσιν, ἤτοι νὰ τὰ κάμωσι χριστιανὰ, ὡς λέγουσι, (θεωροῦσι δὲ ὡς δυστύχημα καὶ μάλιστα ἀμάρτημα τὸ ν' ἀποθάνῃ βρέφος ἀβάπτιστον) καὶ ἔχοντες ἀκράδαντον τὴν πάτριον πίστιν ὅτι διὰ τοῦ μυστηρίου τοῦ ἁγίου βαπτίσματος καὶ μόνου τοῦτο ἐπιτυγχάνεται, ἐπισπεύδουσιν ὅπως τελέσωσι τὰ τῆς βαπτίσεως ἐντὸς τοῦ πρώτου τῆς ἡλικίας ἔτους, σπανιώτατα δέ, ἐὰν ἔχωσιν ὑποχρέωσιν νὰ ἀναμείνωσι τὴν ἐπάνοδον ἀποδημοῦντος ἀναδόχου, ἰδίως ἐπὶ πρωτοτόκων, βραδύνουσι τὴν τέλεσιν καὶ πλέον τοῦ πρώτου τῆς ἡλικίας ἔτους. Καὶ ἐπὶ μὲν πρωτοτόκοις εἶνε καθιερωμένον, ἵνα καλῶσιν ἀνάδοχον (νωνὸν καὶ κουμπάρον) τὸν παράθυμνον (κουμπάρον) τὸν ἐπὶ τῷ στεφανώματι τοῦ γάμου κληθέντα· ἐὰν δ' οὗτος ἀποδημῇ καὶ δὲν δύναται νὰ ἐπανέλθῃ ἐν καιρῷ ἢ κωλύηται πως, καλοῦσιν ὅσω τὸ δυνατόν

(α) Ἴδε εἰς σελ. 288 τεύχ. Θ' καὶ I'.